

Cuprins

Cuvânt-înainte	9
Introducere	11
Capitolul 1	
Succese și eșecuri în contextul integrărilor monetare din Europa	17
1.1. Precizări preliminare privind regimul cursurilor de schimb	17
1.1.1. Coordonate retrospective privind preocupările de integrare monetară	17
1.1.2. Abordarea dihotomică a cursurilor de schimb. Identificarea avantajelor și dezavantajelor individuale	18
1.2. Ordinea monetară a perioadei de după război	21
1.3. Rolul uniunilor monetare europene ce nu au avut la bază modele de convergență	23
1.3.1. Succesele și eșecurile uniunilor monetare fără monedă unică	23
1.3.2. Evoluții monetare în perioada interbelică	29
1.3.3. Exemplu privind succesul unei uniuni monetare cu monedă comună	30
1.4. Căutarea unei noi ordini monetare în Europa bazate pe un model de convergență	33
1.4.1. Izvoarele monedei unice europene	33
1.4.2. Evoluții ulterioare privind crearea monedei unice europene	34
1.4.3. Fundamentele UEM	39
1.4.4. Repere privind evoluția UEM și a SME	49
1.4.5. Scenarii posibile privind funcționarea UEM	56
1.4.6. Importanța problematicei în cadrul dezvoltării în Europa de Est	59
<i>Note și referințe bibliografice</i>	62
Capitolul 2	
Evoluția și relevanța abordărilor privind zonele monetare optime (implicațiile asupra creării și funcționării UEM)	67
2.1. Clasificarea teoretică a problematicei privind fundamentele teoretice ale UEM	67
2.2. Teoria zonelor monetare optime	68
2.2.1. Premisa tradițională	69
2.2.1.1. Criteriile zonelor monetare optime și dereglările microeconomice	70
2.2.1.2. Criteriile zonelor monetare optime și dereglările macroeconomice	77
2.2.1.3. Avantajele și limitele premisei tradiționale	79
2.2.2. Premisa integrativă	81
2.2.2.1. Avantajele esențiale ale unei uniuni monetare	81

2.2.2.2. Evidențierea limitelor uniunilor monetare.....	83
2.2.2.3. Avantajele și limitele premisei integrative.....	87
2.2.3. Premisa endogenă.....	88
2.2.4. Premise alternative.....	92
2.3. Deducerea criteriilor de delimitare relevante în baza teoriei zonelor monetare optime.....	96
2.4. Expunerea operațională a criteriilor relevante sub aspectul măsurabilității empirice.....	98
2.4.1. Criterii pentru relevanța dezechilibrelor microeconomice.....	98
2.4.2. Criterii pentru relevanța dezechilibrelor macroeconomice.....	102
2.4.3. Criterii pentru eficiența adaptărilor de curs de schimb nominal.....	104
2.4.4. Criterii pentru eficiența mecanismelor alternative de adaptare.....	106
2.5. Ipoteze bazate pe principiile teoretice.....	109
2.6. Concluzii privind teoria zonelor monetare optime și relevanța acestora în cercetarea problematicii.....	110
<i>Note și referințe bibliografice.....</i>	115

Capitolul 3

Eurosistemul – pact de stabilitate și convergență sau sistem bazat

pe o reală monedă comună?	123
3.1. O viziune mondială.....	123
3.2. Moneda euro și eurosistemul – elemente de vulnerabilitate.....	124
3.3. Impactul elementelor de vulnerabilitate ale eurosistemului asupra asigurării funcționalității.....	127
3.3.1. Efectele vulnerabilităților induse de actualul statut al BCE.....	129
3.3.2. Impactul dobânzilor reale diferite din zona euro.....	132
3.3.3. Impactul discriminărilor privind activele acceptate drept garanții.....	136
3.3.4. Capacitatea BCE de a asigura refinanțarea în contextul actual al crizei financiare.....	137
3.3.5. Măsuri ce se impun pentru reformarea Eurosistemului.....	138
3.4. Viziunea legislativului UE cu privire la cei 10 ani de existență ai UEM și la provocările viitoare.....	139
3.5. Analiză comparativă privind UEM și uniunile monetare bazate pe substituție monetară.....	141
<i>Note și referințe bibliografice.....</i>	156

Capitolul 4

Drumul României spre UEM – ipoteze și scenarii. Etapele aderării.....

4.1. Experiența și perspectivele noilor state din UE.....	159
4.1.1. De la Uniunea Europeană, la Uniunea Monetară Europeană prin ERM II.....	159
4.1.1.1. Mecanismul cursurilor de schimb (ERM II) – un pas necesar pentru adoptarea euro.....	160
4.1.1.2. Analiza efectelor participării la ERM II.....	161
4.1.1.3. Experiențe privind participarea la ERM II și incidența asupra stabilirii termenelor țintă de adoptare a euro.....	169
4.1.1.4. Particularitățile pregătirii intrării în ERM II a statelor din penultimul val de aderare.....	175
4.1.1.5. Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, România, Slovacia, Suedia și Ungaria în viziunea Raportului de convergență pentru anul 2008.....	177

4.1.1.6. Rolul instituțiilor de dialog social în contextul aderării la UE și UEM.....	181
4.1.2. Reforme monetare și angajamente guvernamentale asumate, în vederea intrării României în zona euro	188
4.1.2.1. Efectele liberalizării contului de capital și adoptarea strategiei de țintire a inflației în România, în opinia oficialilor BNR [10]	188
4.1.2.2. Evaluarea politicii monetare la data aderării	193
4.1.2.3. Angajamente asumate prin Programul Național de Reformă	196
4.1.2.4. Angajamente asumate prin Programul de guvernare 2009-2012, în vederea susținerii României în adoptarea monedei unice	199
4.1.3. Repere privind România ca stat membru al UE și viitor membru al zonei euro.....	203
4.1.3.1. România și UE	203
4.1.3.2. România și zona euro	207
4.2. Convergență nominală versus convergență reală, în cadrul aderării la UEM – scenarii de intrare în UEM.....	217
4.2.1. Modelul Balassa-Samuelson cu privire la aderarea la UEM.....	219
4.2.1.1. Fundamentarea modelului de bază	219
4.2.1.2. Analiza critică și constatări empirice	222
4.2.1.3. Presiunea/constrângerea fiscală, versus aprecierea nominală	229
4.2.2. Studii de caz asupra intrării în UEM.....	230
4.2.2.1. Modelul „flexibil” irlandez	230
4.2.2.2. Modelul „rigid” grecesc	232
4.2.3. Scenarii de intrare bazate pe aprecierea nominală	233
4.2.3.1. Flexibilitatea ratei de schimb în banda de 30%	233
4.2.3.2. Flexibilitatea ratei de schimb în banda de fluctuație de $\pm 15\%$	235
4.2.4. Strategii eterogene de intrare în UEM și criteriile de la Maastricht	237
4.2.5. Concluzii privind convergența nominală și reală în cadrul aderării la UEM	237
4.3. Provocări pe drumul dinspre UE spre apartenența la zona euro	239
4.3.1. Costurile și beneficiile globale ale aderării la zona euro	239
4.3.2. Trecerea la euro într-o singură etapă	246
4.4. Provocări pentru membrii actuali și cei viitori ai zonei euro	249
<i>Note și referințe bibliografice</i>	253
 Capitolul 5	
Costuri și beneficii ale aderării României la UEM	257
5.1. Impactul extinderii UE asupra uniunii economice și monetare: ce lecții putem învăța din mecanismele de integrare diferențiată într-o Europă extinsă?[1]	257
5.1.1. Structurarea instituțională a dinamicii de diferențiere în cadrul UEM	260
5.1.1.1. Adoptarea monedei euro de către statele membre: ireversibilă și condițională	260
5.1.1.2. Drepturi și obligații ale statelor participante și neparticipante. Aplicarea nivelurilor variabile de angajament în procesul de luare a deciziilor	262
5.1.2. Virtuțile integrative ale UEM. Care sunt limitele sale din perspectiva extinderii?	266
5.1.2.1. Strategii de aderare la zona euro ale statelor membre noi: o tendință de a pune sub semnul întrebării procedurile de admitere	267

5.1.2.2. Procesul de adaptare a Băncii Centrale Europene, în raport cu extinderea apropiată a zonei euro	272
5.1.3. Consiliul într-o Uniune extinsă: ce efecte va avea asupra relațiilor dintre statele participante și statele neparticipante?	274
5.1.4. Evaluarea prospectivă a capacităților de integrare în cadrul cooperării consolidate	278
5.1.4.1. „Atracția intrinsecă” a procedurii de aderare pentru statele neparticipante	279
5.1.4.2. Gradul de deschidere și natura condițională a procedurilor de aderare ale statelor neparticipante	280
5.1.4.3. Caracterul exclusiv al competențelor exercitate în cadrul cooperării consolidate	283
5.1.4.4. Evaluare generală asupra „virtuților integratoare” ale mecanismelor de cooperare consolidată	285
5.1.5. Concluzii privind impactul extinderii UE asupra UEM	288
5.2. Convergență și șocuri în drumul spre UE: investigații empirice pentru România și Bulgaria	289
5.2.1. Observații preliminare și note metodologice	292
5.2.2. Aprecierea gradului de convergență – interpretarea rezultatelor	297
5.2.3. Reacțiile la șoc și ajustarea șocului	300
<i>Note și referințe bibliografice</i>	311
Concluzii	321
Bibliografie recapitulativă	345